

ΤΟ ΚΑΛΥΜΜΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Α'.

ΕΟΝ τι όμολογουμένως προσθέτει ή «Ποικίλη Στοά» του 1885, εις τὰ τόσα ώραία και πρωτότυπα έργα της, δημοσιεύουσα σειράν τεσσαράκοντα τεσσάρων καλλίστων ξυλογραφημάτων, περί ΤΟΥ ΚΑΛΥΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ, ούτω δέ, αν μη έτερον έπαρκει, και εις του έμβριθοϋς την διψαν και εις του βωμαντικού τον πόθον και εις του μάλλον παραδόξου την έφρσιν.

Είμεθα πεπεισμένοι ότι θ' άρέση ή θυσία αύτη, άς είπωμεν ούτω, της Διευθύσεως της «Ποικίλης Στοάς», ή κάλλιον ή άφιέρωσις ενίων σελίδων διά τοιούτον θέμα, καθόσον γνωρίζομεν όπόση μοναδική περίσσεια ύλης εκλεκτής παραλείπεται, όχι διά παντός, αλλά διά τό όντως εύελπι της εκδόσεως αύτης μέλλον.

Έλέχθη ότι τὰ άχρέστερα της κεφαλής καλύμματα έχουσι εν χρήσει οι μάλλον πεπολιτισμένοι εν τῷ κόσμῳ λαοί. Αί εικόνες αι συνοδεύουσαι τὰς ολίγας ταύτας γραμμὰς άρκοϋσιν όπως βοηθήσωσι να σχηματίση σαφή περι τούτου ιδέαν ό Έλλην άναγνώστης, όστις, άνευ σχεδόν έξαιρέσεως, ως λέγουσιν οι Άγγλοι, untravelled ών, δέν δύναται έξ ιδίας πείρας τούτο να γνωρίση. Καθ' άς ήμέρας βασιλεύει ό άτυμός και ό τηλέγραφος και τό ήλεκτρικόν φώς, βασιλεύει επίσης και ό πύλος ό ύψηλός, εν Γάλλος λογογράφος εκάλεσέ ποτε κύλινδρον χονδροειδή. Και άληθές μεν ότι εκτοτε ό ύψηλός πύλος πολλὰς ύπέστη μεταβολὰς και άλλουώσις εν τῇ καθημερινῇ χρήσει, ούχ ήττον μένει τό γεγονός ότι εις πᾶσαν τελετήν ή πανήγυριν πᾶς άνήρ νομίζει ούχι πλήρη τον στολισμόν αύτου, αν μη περιάγη διά της κεφαλής του τον μέλανα ύψηλόν πύλον, εν αξιόλογα δύναμεθα να παρομοιάσωμεν πρός μαύρην φυλακήν εντός της όποίας κατεδικάσθη ή δυστυχής κεφαλή να μένη ύφ' οίκασδήποτε κλιματολογικὰς μεταβολὰς, άδιαφόρως αν ψήνεται, βράζει ή και παγώνει.

Ρίπτοντες βλέμμα επί τῶν εικόνων, αίτινες συμπληροϋσι τὰς

βραχεΐας ταύτας σημειώσεις, ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων παραλλαγῶν τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς, διαβλέπομεν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι μετὰ δυσκολίας δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν περὶ τῶν ἄλλων λαῶν ὡς ὀρθώτερα ἐπὶ τοῦ προκειμένου σκεφθέντων, πρὸς δὲ βλέπομεν τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν ἱερέως, παρεμφερές σχεδὸν πρὸς τὸν ὑψηλὸν πῖλον τῆς high life, κατὰ τε τὸ σχῆμα καὶ τὴν χωρητικότητα. Ὁ «Ἐπικῆδειος Εὐχέτης» τῆς Ζηλανδίας, ἀνήκων εἰς τὰς κατωτέρας βαθμίδας τοῦ κλήρου, ἔργον δὲ ἔχων δίκην τελάλη νὰ ἀγγέλλῃ καθὲ θάνατον συμβαίνοντα ἐν τῇ γειτονίᾳ τῆς δικαιοδοσίας του, φέρει πῖλον σχεδὸν ἀπαράλλακτον πρὸς τὸν τοιοῦτον τῶν Ἰσπανῶν ἱερέων, οὐχὶ δὲ πολὺ παραλάσσοντα τῶν καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς τοῦ Δυτικοῦ κλήρου ἐν γένει. Ὁ Μέγας Ἀλγερίνος ἀραψ ἀρχηγός, ὅστις ἐπροτίμησε διὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ νὰ περιάγῃ ὀλόκληρον ὀμβρέλλαν, προφυλάττουσαν αὐτὸν ἀπὸ τὸ ζεμάτισμα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, φαίνεται ἡμῖν πολὺ ἐξυπνώτερος καὶ προνοητικώτερος τοῦ Μολδανοῦ ἀμαξιθλάτου, φέροντος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του δάσος ὀλόκληρον, χάριτι τοῦ ὁποῖου ἀφικνεῖται εἰς τὸ κατακόρυφον τοῦ γελοίου. Τὸ καλπάκι, ἐκ λεπτοῦ καὶ διαφανοῦς ὑφάσματος κατασκευαζόμενον, ἔχον εὐρὴν ἐσωτερικὸν θάλαμον, ὅπερ εἰκονίζεται φέρων ὁ Μαῦρος τῆς Ἀλγερίας, καὶ τὸ κωνοειδὲς κάλυμμα τοῦ παρορίου Κροατοῦ στρατιώτου, ἀμφότερὰ εἰσι καλύμματα ὀπωσδήποτε εὐχάριστα, μαρτυρεῖ δὲ τοῦτο ἢ πρὸς τὸ καλπάκιον στοργὴ τῶν μεταχειρισμένων ποτὲ αὐτὸ Εὐρωπαίων καὶ ἢ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀνέμου προφύλαξις τοῦ Κροατοῦ στρατιώτου, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὑψουμένης σκηνῆς. Ὁ πῖλος τοῦ Ζαπτιῆ ἢ Τούρκου χωροφύλακος ἀποτελεῖ μέρος τῆς στολῆς αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἀνεκτικῶς, ἢ μᾶλλον οὐδαμῶς, ἐπιτρέπεται ἡμῖν ἢ ἐξέτασις αὐτοῦ, ἐπίσης δὲ τὴν αὐτὴν ἀνοχὴν δέον νὰ δεῖξωμεν πρὸς τὴν ἐν γένει κοκκέτικην διασκευὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰσπανοῦ ταυρομάχου, τοῦ πολυφιλήτου εἰδώλου τοῦ Ἰσπανικοῦ λαοῦ. Τὰ ὑψηλὰ καλύμματα, ὧν τὸ μὲν ἀδυσωπήτως λογχίζει τὸν ἀέρα, τὸ δὲ ὑπερηφάνως ὡς δένδρον ὑψώνεται ἐν τῷ κενῷ, φερόμενα ὑπὸ τῶν αὐτοχθόνων τοῦ Τιμόρ καὶ τοῦ Σιάμ, εἰσὶν ἀποκλειστικὰ ἐνὸς μόνου ἐπαγγέλματος, τοῦ πρώτου ὄντος γόητος, τοῦ δευτέρου δὲ σχοινοβάτου. Περιάγοντες περιέρχον τὸ ἡμέτερον βλέμμα ἐπὶ τῶν συμπληρωματικῶν εἰκόνων, συναντῶμεν τὸ κάλυμμα τοῦ Ταρτάρου τοῦ Καυκάσου, ἐκπληττον ἡμᾶς, διὰ τὴν ἔσσην ἀκομφίαν του πρὸς τοὺς πῖλους τοὺς φερομένους παρ' Ἀγγλων ἰδιοτρόπων περιηγητῶν.

Συγκρίνοντες τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει καλύμματα πρὸς τοὺς ἀνωτέρω παρατεθέντας τύπους, εὐκόλως βλέπομεν πόσον ἀνωτέρα εἶναι ἡ θέσις ἡμῶν ἐν τούτοις, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ταράξω τὴν καλογηρικὴν

μακκαριότητα τώσων ἐντός εὐρυχώρων πύλων ἀσκητευσῶν κεφαλῶν, δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι πάντοτε μετὰ περιεργείας καὶ πλείονος ἀπορίας ἀπέβλεψα πρὸς τὴν μανίαν, μεθ' ἧς ὁ κόσμος σπουδάζει νὰ κρύψῃ τὴν κεφαλὴν του. Ποσάκις δὲν ἐγέλασα, ἐν ἡμέραις θερινοῦ χυψώ- νος, ἀπαντῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἄνδρας, σοβαροὺς ἄλλως, μὲ τοὺς πύλους ἀνὰ χεῖρα καὶ ἀπομακρυνόμενος τὸ κάθυδρον αὐτῶν μέτωπον ἢ θλί- βοντας αὐτὸ πρὸς ἀνακούφισιν κλιόμενον, ἢ, ἐν ἐποχῇ ψύχους, βλέ- πων ἄλλους μετ' εὐχριστήσεως τὸν πύλον ἀφαιρούντας χάριν ἀνα- κουφίσεως ἀπὸ τῆς θλίψεως, ἢν οὗτος ὡς σιδηρὰ στεφάνη περὶ τὴν κεφαλὴν ποιεῖ. Ἐν ὥραις πάλιν ἀνέμου ποσάκις δὲν ἐξεκαρδίσθην γελῶν, ὅταν ἐβλεπον πολίτας σοβαροὺς, ἄνδρας πλουσίους, νέους λο- γίους, τρέχοντας κατόπιν τοῦ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς συρομένου πύλου αὐτῶν ἢ στρογγυλοῦντας τὰ κοιλώματα, ἄτινα ὑπέστη ὁ πύλος ἐπὶ πε- ρύγων ἀνέμων φερόμενος καὶ παραπαίαν. Καὶ εἶναι παράδοξος ἡ στοργὴ δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος περιβάλλει τὴν περισφιγγούσαν τὴν κεφα- λὴν του στεφάνην ἀντὶ οὐδενὸς παραδεχόμενος τὴν ὀλοσχερῆ ἀπ' αὐτῆς ἀπαλλαγὴν. Εἰπέτε εἰς τὸν τοῦ Βελουχιστᾶν ἀρχηγὸν ν' ἀφαι- ρέσῃ τὸ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κωνικὸν chignon καὶ εἰπέτε με τρελλόν, ἂν δὲν σᾶς καλέσῃ μανιακός. Εἰπέτε εἰς τὸν ἀκροβάτην τῆς Βολιβίας νὰ πύσῃ κοσμῶν τὴν κεφαλὴν του ὥσει διὰ κελύ- φους ἐχίνου, καὶ ἂν δὲν μεταβάλλῃ τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πτερὰ εἰς ἰσαριθμοὺς λόγγας ἵνα σᾶς πλήξῃ, καλέσατέ με μωρὸν καὶ ἄκρι- τον. Ζητήσατε ἀπὸ τὸν Κερασφόρον τοῦ Λόνδα (Londa) ν' ἀφαι- ρέσῃ τὸ κοσμοῦν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μονάκριβον κέρας, καὶ ἂν μὴ ζητήσῃ νὰ σᾶς πλήξῃ δι' αὐτοῦ, ἄς ἀναφανῇ διπλοῦν τοιοῦτον χάριτι . . . ἀθετουμένης συζυγικῆς πίστεως ἐπὶ τοῦ μετώπου μου, ἄλλως τριπλᾶ καὶ τετραπλᾶ κεράτων ζεύγη ἄς στολίσωσι τὰ ὑμέτερα, προ- σφιλεῖς ἀναγκῶσται μου. Ζητήσατε ἀπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Κεντρῶς Ἀφρικῆς ν' ἀφαιρέσῃτε μίαν τρίχα ἀπὸ τῆς σχηματιζούσας τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πυργούμενον ἄκομψον ὄγκον καὶ θὰ ἰδῆτε αὐτὸν ἐκφράζοντα τὴν ἐπιθυμίαν, ὁ ὄγκος ἐκεῖνος νὰ ἦτο πύργος λίθινος δι' οὗ νὰ σᾶς καταπετρώσῃ.

Ἰδιαιτέρως ὅμως κινοῦσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν αἱ ὑπ' ἀριθ. 18 καὶ 19 εἰκόνες, περὶ τῶν ὁποίων καλὸν κρίνομεν ἐκτενεστέρα τινα νὰ εἴπω- μεν. Αἱ δύο αὗται εἰκόνες παριστῶσιν ἄνδρας ἀνήκοντας εἰς τὴν Ἰν- δικὴν φυλὴν τῶν Μανδάνων, κατοικοῦσαν παρὰ τὸν ἄνω Μισουρῆν. Ὁ πρῶτος, Μὰχ—τὸ—τὸχ—πὰ («Αἱ τέσσαρες ἄρκτοι») περιγράφεται παρὰ τοῦ Ἄγγλου Catlin ὡς ἀνὴρ μεγάλης σπουδαιότητος. «Οὐδείς ποτε τραχηδός» λέγει ὁ συγγραφεὺς οὗτος (1) «ἀνῆλθε τὴν

(1) CATLIN «Letters and Notes on the Manners, Customs and Condition of North American Indians.»

σκηνήν, οὔτε μονομάχος εἰσῆλθεν ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ παλαίστρᾳ μετὰ πλείονος χάριτος καὶ ἀνδρικής ἀξιοπρεπειάς ἀφ' ὅσῃν ἐδειξάτο ὁ Μάχ —τὸ—τὸχ—πὰ εἰσερχόμενος ἐν ἡ σκηνῇ ἀνέμενον αὐτόν. Ἐστάθη ὄρθιος ἔμπροσθέν μου, κρατερὸς δὲ ὡς Βροῦτος καὶ ἀπαθής ὡς ἀγαλμα ἔμεινεν ἐκεῖ ἕως οὐ τῆς νυκτὸς τὸ σκότος ἔρριψεν ἐφ' ἡμῶν τὸν μανδύαν του. «Τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του ἀποτελεῖ σειρά συνεχῆς πτερῶν ἀετοῦ, χαριέστατα κατερχομένη ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν ποδῶν αὐτοῦ κάτω· τίνα ὅμως δὲν κινουῖσιν εἰς γέλωτα τὰ δύο βουβάλινα κέρατα τὰ κοσμοῦντα τὸ ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς του μέρος, ὅσον ἂν ἦνε ἐστολισμένα καὶ στιλπνά; Καὶ ὅμως ταῦτα κατὰ συνήθειαν φέρει μόνος ὁ ἐν γενναίοις γενναῖος. «Ὁ δεῦτερος, ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν τῶν Μανδάνων φυλὴν, κατώτερος τοῦ πρώτου κατὰ τὴν ἀνδρείαν, κοσμεῖ τὴν κεφαλὴν διὰ σπεράνης πτερῶν κοράκων, φέρει δὲ πραστατικὸν τῆς γενναιότητός του ὄνομα «Λύκος».

Β'.

Ἡ ἱστορία τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς πολλὰς παρουσιάζει παραδόξους ἀνωμαλίας. Δὲν εἶναι δύσκολος ἡ ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν ταῖς ἀπολιτίστοις ἢ καὶ ἡμιπεπολιτισμέναις χώραις, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ὅσα ἢ παρ' ἡμῖν καθημερινῇ πεῖρα διδάσκει, εἰς τοὺς παραδόξους τρόπους πρὸς στολισμὸν τῆς κεφαλῆς ἐνασμενίζουσι πρὸ παντὸς οἱ ἄνδρες οὐχὶ δ' αἱ γυναῖκες· οὐχὶ δὲ μακρὰν ἢ λύσις τούτου κεῖται. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς χώραις ταύταις αἱ γυναῖκες ὀλίγον ἀνώτεραι οὔσαι τῶν δούλων καὶ τῶν φορτηγῶν ζώων, διάγουσι βίον ἥκιστα παρέχοντα αὐταῖς εὐκαιρίαν ὅπως καλλιεργήσωσι τὰς ματαιότητας τοῦ ἐγχωρίου συρμού. (1) Οἱ κύριοι τῶν ὅμως εὐκαιροῦσι σχολῆς, εἴτε δὲ ἐκ ματαιότητος, εἴτε πρὸς ἐπίδειξιν, εἴτε πρὸς σκοποὺς πολεμικοῦς, πλεῖστον χρόνον ἐξοδεύουσιν εἰς τὰς τοιαύτας ματαιοσχολίας. Εἰς τὸν γενικὸν ὁπωσδήποτε τοῦτον ὀρισμὸν ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινές, ὡσπερ καταδεικνύουσιν αἱ εἰκόνες αἱ συνοδεύουσαι τὸ δεῦτερον τοῦτο μέρος.

(1) Καὶ διὰ τὴν μὴ πηγαίνωμεν μακρὰν, ἐν Μαυροβουνίᾳ ὁ ἀχθοφόρος δὲν εἶνε γένους ἀρσενικοῦ· ἀντὶ 20 λεπτῶν τὰ ἰσχυρὰ νῦα μῆς γυναικὸς ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν φέρουσι τὰς ἀποσκευὰς τοῦ ἐπισκεπτομένου τῆν ἄγρον αὐτῆν χώραν. Εἰς πολλὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς μέρη ὁ χωρικός παραχωρεῖ τὴν σύζυγόν του εἰς τὸν ξένον ἀντὶ μιτοῦ φράγκου ἢ ὀλοκλήρου πεποῦλου. Ἐν Ῥωσσίᾳ ἔτις μείζων ἀποκτήνωσι ἐνυπάρχει. Καὶ τίς δὲν γνωρίζει τί εἶπεν ὁ Λεγμουθὲ ὁμιλῶν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Σαρβῶνης τῶν Παισίων περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς; Ἐάν τις, εἶπεν ἐρωτήσῃ χωρικόν τινα πόσα ἔχη τέκνα, ἂν ὁ χωρικός δὲν ἔχη τέκνα ἄρρενα, ὅ' ἀπαντήσῃ: «Αὐστραχὸς δὲν ἔχω, ἔχω μόνον δύο θυγατέρας». Κατόπιν τούτων εὐκόλως πᾶς ἐννοεῖ ὅπῃ παῖς κτηνοδοστέρας συνθήκας θὰ διατελῇ ἡ γυνή, παρὰ λαοῖς, οὓς δὲν ἐρώτισεν ἐτι οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀλις πολιτισμοῦ.

Ἐρχόμενοι ὁμῶς εἰς τὰς πεπολιτισμένας χώρας, βλέπομεν τοὺς ἄνδρας ἀποσυρομένους ἐν τῷ ἰδίῳ ἐλάφει, τὰς δὲ γυναῖκας ἐν τῷ ζήτηματι τούτῳ πρωτοστατούσας. Οἱ ἄνδρες κείρουσι βραχεῖαν τὴν κόμην αὐτῶν, φέρουσι δὲ πῖλους διακρινομένους ἐπὶ ἀπλότητι καὶ ἀσχημίᾳ. Ἄλλ' αἱ γυναῖκες, αἵτινες κατέλαβον τὴν ἀρμόζουσαν αὐταῖς θέσιν ἐν τῇ κοινωνικῇ κλίμακι, παραδέχονται ἀδιαφόρως τὰς ποικίλας μεταβολὰς τοῦ Πρωτέως συρμοῦ καὶ φέρουσι τοὺς πολυτελεῖς αὐτῶν πῖλους πρὸς ἐπίδειξιν μόνον καὶ πολυτέλειαν. Ἐνταῦθα δὲ παρατηροῦμεν τὴν παντοδύναμον ἐπιρροὴν τοῦ συρμοῦ, ὅστις ἀστοχάστως παραδέχεται φέτος ὡς κομψόν τι, ὅπερ τὸ ἐρχόμενον ἔτος θέλει ἀπορριφθῆ μακρὰν χάριν ἐτέρου, κομψοῦ θεωρηθησομένου, ὅπερ πάλιν μετὰ καιρὸν θὰ λησμονηθῆ. Καὶ τὴν ἐνθυμούμεθα ἀγγλικὴν παροιμίαν λέγουσαν, ὅτι ἂν ὁ ἄνθρωπος ἦτο δυνατὸν καθ' ὅλον του τὸν βίον ἐν ἐνδύμα νὰ φορέσῃ, πολλάκις τοῦ βίου θὰ ἦτο ἐνδεδυμένος σύμφωνα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συρμοῦ. Πόσον παράδοξοι τοῦ συρμοῦ αἱ μεταβολαὶ! Αἱ Ῥωμαῖαι γυναῖκες μεγάλως ἐθαύμαζον κόμην πυρρόξανθον, (1) καὶ μετ' αὐτὴν ἔτι τὴν κατὰκτησιν τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας ὅπου κοινὸν ἦτο τὸ χρῶμα αὐτό. Πολλὰ δὲ μεταχειρίζονται κοσμητικὰ αἱ Ῥωμαῖαι γυναῖκες ὅπως εἰς τὴν καστανὴν κόμην δώσωσι τὸ πολυφιλητὸν πυρρόξανθον χρῶμα. Ἡ ἀπλουστάτη καὶ κοινοτάτη ἐν ταῖς ἀρίσταις τῆς Ῥώμης ἡμέραις κόμμωσις συνίστατο εἰς ἀπλοὺν κόρυμβον ἐξ ὄλων τῶν τριχῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς ἀναδούμενον, διαιρούμενον, ἢ καὶ μὴ, εἰς δύο μεγάλας πλοκαμίδας, συγκρατούμενον δὲ διὰ ξενῆς ἀπλουστάτης ταινίας. Παθημῶδόν ὁμῶς ἡ ἀπλὴ αὕτη κόμμωσις ἐξέλειψε, τόσον δὲ περιεργοὶ ἐγεννήθησαν ποικιλίαι, ὥστε ὁ Ὀβίδιος ὁμολογεῖ εὐκολώτερον αὐτῶν ἢ ἀπαριθμῆσαι τὰς βλαβάνους πελωρίου δρυὸς παρὰ τὰς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐν χρήσει ποικίλας χρήσεις τῆς κομμώσεως τῶν Ῥωμαίων γυναικῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ κοσμητικὰ αἱ Ῥωμαῖαι μεγάλην ἐπινοοῦντο αὐτῶν χρήσιν. Ὁ Λουκιανὸς ὁμιλῶν περὶ αὐτῶν λέγει, ὅτι ὀλόκληρον τῶν συζύγων τῶν τὴν περιουσίαν δαπανῶσιν ὑπὲρ τῆς κόμης τῶν, ὥστε διὰ τῶν πλοκαμίδων μιᾶς Ῥωμαίας διαπνέει ἡ Ἀραβία ὅλη. Ἀνὰ μεγάλην ποσότητος ἐκομίζοντο εἰς Ῥώμην τὰ ἀρώματα ἐξ Ἀνατολῆς, ἐν οἷς ὑπέροχον κατεῖχον θέσιν τὰ ἀρωματώδη ἔλαια, ὧν πλείονα τῶν εἴκοσι πέντε εἶδη ἀριθμοῦνται ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Κρύτωνος, ἀρχαίου ἱατροῦ. Οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς διηγοῦνται ἡμῖν, ὅτι τῆς Περσίας αἱ Βασιλίσσαι ἀπελάμβανον τὰ εἰσοδήματα μεγάλων πόλεων καὶ ἐπαρχιῶν ὅπως δαπανῶσιν αὐτὰ πρὸς στολισμὸν τῶν μόνων!

(1) Ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ ἐν Ἀγγλίᾳ παρομοία μανία ὑπῆρχε διὰ τὴν ξανθὴν κόμην, πρωτοστατούσης τῆς βασιλίσσης, ἣτις εἶχε 80 περρῶνας διαφόρων χρωμάτων.

Αἱ Ἑβραϊαὶ γυναῖκες τρία εἶχον κυρίως καλύμματα τῆς κεφαλῆς. Τὸ πρῶτον συνέκειτο ἐκ λεπτῆς καλύπτρας κατεσκευασμένης ἐκ καλλῆς ποιότητος μαλίου ἢ βάμβυκος, μὲ χρωματισμένα δὲ ἄνθη ἐστολισμένης. Τὰ πλέγματα οὐχὶ σπανίως ἦσαν ἐκ κλωστῶν χρυσίων, συνηθέστατα δὲ τὰ κράσπεδα ἐκόσμου χρυσοῦ ἢ ἀδάμαντες. Τὸ δεύτερον ἦτο τιάρα ὡς ἐξῆς κατεσκευασμένη. Περὶ τὴν κεφαλὴν διὰ ταινίας συνεκρατοῦντο, ὡς ἔτι παρατηρεῖται ἐν τοῖς μνημείοις τῆς Αἰγύπτου καὶ Περσεπόλεως, μία ἢ καὶ πλείονες καλύπτραι, περὶ τὰς ὁποίας ὀφιοειδῶς περιελίσσοντο 20 ταινίαι πλουσίως πεποικιλμέναι. Τὸ τρίτον τῶν παρὰ ταῖς Ἑβραϊαῖς ἐν χρήσει καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς ὁμοίαζε πρὸς κρόνος, πομπωδῶς ἐστολισμένον, ἀφ' οὗ ἐκρέμαντο ἐκ τῶν ὀπισθεν μακροὶ θύσανοι, ἡρέμα ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων κατερχόμενοι. Κατὰ τὰς ἀνατολικὰς δὲ συνηθείας, ὄλαι αἱ εἰς τὰ καλύμματα ταῦτα ἀναγκαιούσαι ταινίαι ἐβαπτίζοντο εἰς γλυκεῖας καὶ ἰσχυρὰς ἀρωματικὰς οὐσίας.

Ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις μεταβαλίνοντες εὐρίσκομεν ὅτι τὸ παράδοξον τῶν περὶ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς συνηθειῶν ἔφθασεν εἰς τὸ κατακρύφον αὐτοῦ σημεῖον κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ ἄλλαις Εὐρωπαϊκαῖς χώραις. Ἠρέμα καὶ κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἡ φυσικὴ τῆς γυναικὸς κόμη ἤρξατο ἀξανανομένη διὰ τῆς παρενθήκης ψευδοῦς τοιαύτης, μετ' οὗ πολὺ δὲ ἂν τις ἐξῆτει ν' ἀναλύσῃ τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γυναικὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πυργούμενον κολοσσαῖον ὄγκον θὰ τὸν εὕρισκε ἀποτελούμενον ἐκ στυπίου, βράκων, ταινιῶν, πετρῶν, ἀνθέων, χρυσοτεχνημάτων, ἀδαμάντων, κόνεως καὶ παχυμύρων. Ἴνα δὲ λάβῃ τις ἰδέαν περὶ τοῦ ὄγκου τοιαύτης κεφαλῆς, ἄς ἀκούσῃ ὅσα σύγχρονοι χρονολογοὶ παρέδωκαν ἡμῖν. "Ὅτι αἱ γυναῖκες ἐν ἀμάξει εὐρισκόμεναι ἀναγκάζονται ἢ νὰ κρατῶσι τὴν κεφαλὴν τῶν ἐξω τῆς θυρίδος ἢ νὰ μένωσιν εἰς τὰ γόνατα, προστατεύοντες οὕτω τὴν ψευδῆ τοῦ σώματος ἀνάπτυσιν ἐκ τῶν ἄνωθεν, διὰ τῆς κάτωθεν βραχύτητος. "Ὅτι ἡ προσθήκη δύο ἢ τριῶν ποδῶν ὕψους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐθεωρεῖτο μηδαμινὸν πρᾶγμα παρὰ τῶν γυναικῶν, ὧν οἱ σύζυγοι παρ' αὐτὰς ἐφάνοντο νάννιοι. "Ὅτι αἱ θύραι Γαλλικοῦ μεγάρου ἐδέησέ ποτε νὰ λάβωσιν πρόσθετον ὕψος καὶ πλάτος, ἵνα ἀφήσωσι διόδον εἰς τοὺς γιγαντώδεις κεφαλικούς πύργους τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς. "Ὅτι ἐν γελοιογραφίᾳ χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ 1778 παρίστανται δύο θαλαμηπόλοι ἐπὶ κλίμακος ὅπως φθάσωσι νὰ συντελέσωσι τὴν διακόσμησιν τοῦ δέκα ποδῶν τοῦλάχιστον ὕψους πύργου, τοῦ ὑψουμένου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς κυρίας τῶν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἡ κομμωτικὴ ἀνήχθη εἰς ἐπιστήμην, πολλοὶ δὲ κομμωταὶ παρὰ τῆς ἱστορίας ἀναφέρονται ἐπὶ πλούτῳ διακριθέντες.

Ἀναγινώσκοντες τὰς γελοίας ταύτας καὶ κωμικὰς ὄψεις τοῦ συμμοῦ ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ συγχωρήσωμεν αὐτὰς ἐν χώραις ἀπλουστέραις, παρὰ λαοῖς, οἵτινες κατέχουσι τὰς κατωτάτας τοῦ πολιτισμοῦ βαθμίδας. Καὶ ὅμως ἐν πολλαῖς τῶν εἰκόνων βλέπομεν ὅτι πολλὰ καλύμματα ὑπηγόρευσε πρακτικὸν πνεῦμα, οἷον σπανίως παρ' ἡμῖν ἀπαντᾶται. Ὁ μέγας ψιάθινος πῖλος, ὃν εἰκονίζεται φέρουσα νεῦνις τοῦ Διάκ, ἐν τῇ νήσῳ Βορνέω, εἶναι λίαν εὐεργετικὸς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ, ἥτις ἐξαιρέτως θερμὴ οὖσα θὰ κατέκαιε τὰς ἀπαλὰς κόρας, ἂν μὴ ἐπροστατεύοντο δίκην ὀμβρέλλας παρὰ τοῦ μεγάλου ἐκείνου πῖλου.

Τινὰ τῶν νῦν ἐν χρήσει καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γαλλίας, Σικελίας καὶ Ἰταλίας, ἀναμιμνήσκουσι διὰ τοῦ σχήματος αὐτῶν τὰ κατὰ τὸν παρελθόντα καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ αἰῶνα ἐν χρήσει, ἐν Βρετανίᾳ ἰδίως. Τοιοῦτον δὲ κάλυμμα εἶναι τὸ φερόμενον παρὰ τῆς χωρικῆς τῆς Νορμανδίας, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀρχαϊκὴ χάρις κυρίως συνίσταται εἰς τὸν διαφανῆ πέπλον, ὅστις ἡρέμα κατέρχεται ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς χωρικῆς. Ὁ πῖλος διὰ τοῦ ὁποῦ λογίζεται ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς Ἰουδαίας τῆς Ἀλγερίας, καὶ ὃν φέρουσι μόνον αἱ ὑπανδρὸι γυναῖκες, μὲ τὸν μακρὺν του πέπλον ἐνθυμίζει ἡμῖν παρόμοιον σχεδὸν συμμόν, ἀνθίσαντα παρὰ τῇ ἀριστοκρατείᾳ τῆς ἐποχῆς τῶν Πλανταγενετῶν. Τὸ δὲ παράδοξον σχῆμα τῆς διακοσμῆσεως τῆς κεφαλῆς τῆς αὐτόχθονος τοῦ Γκαβόον (Gaboon) ἐνθυμίζει παρομοίαν σχεδὸν κόμμωσιν τῆς αὐτῆς τῶν Πλανταγενετῶν ἐποχῆς. Καὶ εἶναι ἀληθὲς οἰκοδόμημα ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς αὐτόχθονος τοῦ Γκαβόον ὑψούμενος ὄγκος, ἐκ γύψου ἐκτισμένος κατ' Ἀφρικανικὴν συνήθειαν.

Ἡ γυνὴ τοῦ Λόνδα, ἐν τῇ κεντρῷ Ἀφρικῇ, κινεῖ ἀμέριστον τὴν περιέρχουσαν ἡμῶν διὰ τῆς πρωτοφανοῦς τῆς συνηθείας, νὰ ἀναδῇ τὴν κόμην αὐτῆς κατ' ἴσας ἀποστάσεις ἐπὶ στεφάνης κύκλῳ τῆς κεφαλῆς τῆς, συνήθεια ἥτις ἐνθυμίζει παντὶ τὸν φωτεινὸν τῆς δόξης κύκλον ὅστις περιστέφει τῆς Παρθένου τὴν κεφαλὴν κατὰ τὴν εὐφυᾶ παρατήρησιν τοῦ Λιβηγκστώνος. (Ἐν Missionary Travels.) Ἐρχόμενοι ἐγγύτερον πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας, σημειοῦμεν τὴν παράδοξον πρὸς τὴν σηνῆθειαν ταύτην ὁμοιότητα τῆς ἐκ λευκοῦ παντίου πυκνῆς σκιαδός, ἥτις κοσμεῖ τὴν κεφαλὴν τῆς ἰχθυοπώλιδος τῆς Βουλώνης.

Ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορίας γνωρίζομεν, ὅτι ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις αἱ γυναῖκες ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκουπτον διὰ καλύπτρας δημοσίᾳ τὸ πρόσωπον αὐτῶν. Ἐν ταῖς συμπληρωτικαῖς τῶν γραμμῶν τούτων εἰκόσι εὐρηται ἡ εἰκὼν Αἰγυπτίᾳς γυναικός, φρίκην ἐμποιοῦσης διὰ τῆς σκοτεινῆς αὐτῆς καλύπτρας, ἥτις εἶναι μὲν ἐν χρήσει ἐν Τουρκίᾳ

καὶ ἄλλαις ἀνατολικαῖς χώραις, ἀλλ' οὐχὶ ἀπαισία τόσον, χωρὶς νὰ λάθωμεν ὑπ' ὄψει τὴν πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς συνηθείας ταύτης τάσιν ἐν Τουρκίᾳ, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰδίως, πρὸς περιορισμὸν τῆς ὁποίας ἐγένοντο αἰ νωπαὶ ἔτι εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἐνέργειαι τῆς Ὀθωμανικῆς ἀρχῆς.

Οἱ Πύργοι περὶ ὧν ὀλίγον ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν ἀμυδρῶς καὶ ἀτελῶς ἀντιπροσωπεύονται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐν τῷ καλύμματι τῆς γραΐας Δεσποίνης τῆς Merin (ἐν Γαλικίᾳ), κάλυμμα ὅπερ φέρει μόνον μὲ τὴν ἐορτινὴν τῆς στολῆν, ὅταν εἶναι endimanchée, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι.

Δαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἀνωτέρω παραδόξων συνηθειῶν, κινουσί τὴν ἡμετέραν ἰλαρότητα οἱ διπλοὶ κόρυμβοι τῆς κόρης τῆς Σουαβίας, καὶ τὸ ὀφισειδὲς σύμπλεγμα τῆς κόρης, τὸ ἐν χρῆσει εἰς Κασμίριαν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὸ chignon τῆς Γρηλανδῆς πολλὰ τῶν ἀναγνωστριῶν μου, ἐλπίζω, ὅτι δὲν θὰ σπεύσωσι νὰ καταγελάσωσι, οὐχὶ μεμακρυσμένην ἐποχὴν ἅμα ἀναλογισθῶσι.

Ἰουλιῶν, 1834.

Φ *

Ἡ ἈΣΧΗΜΟΣ

Καθρέπτη ἀχάριστε σὲ καθαρίζω
Καὶ πάντ' ἀκάθαρτον σὲ θεωρῶ,
Αὐτὸ τὸ πρόσωπόν π' ὄλο μαλίζω
Τὸ κάμνεις ἄσχημο καὶ βρωμερῶ.

Δὲν εἶμαι ἄσχημος ἀν' ὄχι ὄραϊα,
Ἐχῶ τὸ σύνολον ἐλαστικῶ
Ἄν σακαντάρητα δὲν εἶμαι γραῖα
Ἄν κ' ἔχω πρόσωπον αὐλακωτό.

Τὸ δεξιὸ πόδι μου ἄλλο χαλαίνει,
Ἄλλ' ἔχω βρόδισμα καμικρωτό.
Δὲν θὰ με κροῖζεται ξεγομιασμένη
Γιατὶ χροεῖται τὸ πηλιδό.

Ἄχ! δὲν εἶμ' ἄσχημος δὲν εἶμαι γραῖα,
Ἄλλὰ τῆς τύχης μου ἦτο γραττό
Νὰ μείνω ἄγχιος, κ' ἀκόμη νέος,
Σὰν τσουκιδόχορτο νὰ μακαθῶ.

(Ἀνέκδοτον)

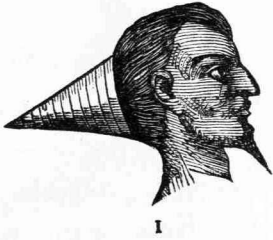
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΟΥΖΗΣ.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

- 1) Ἴνδός ἀρχηγός (Βελουχιστάν.) — 2) Ἴνδο-σίνης. 3) Ἀκροβάτης τῆς Βολιβίας. — 4) Σίνης ἐμπολεύς. — 5) Σίνης. — 6) Αὐτόχθων τῆς Τιμόρ. — 7) Κερασφόρος τῆς Λόνδα. — 8) Ἀρχηγός ἐν Ν. Ζηλανδία. — 9) Ἀραψ ἀρχηγός (Ἀλγερία.) — 10) Ἰάπων προσκυνητής. — 11) Παρόριος Κροατὸς στρατιώτης. — 12) Ἰσπανὸς ταυρομάχος. — 13) Μολδαυὸς ἀμαξηλάτης. — 14) Σχοινοβάτης ἐν Σιάμ. — 15, Ἐπικῆδειος εὐχέτης (Ζηλανδία.) — 16) Τοῦρκος χωροφύλαξ. — 17) Ἑλλην ἱερεύς. — 18) Μανδανὸς («Αἱ τέσσαρες ἄρκτοι.») — 19) Μανδανὸς. («Ὁ λύκος.») — 20) Ἴνδός κερασφόρος. — 21) Βασιλεὺς ἐν τῇ Κεντρῴᾳ Ἀφρικῇ. — 22) Τάρταρος. — 23) Μαῦρος τῆς Ἀλγερίας.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

- 1) Μονμποῦτις (Καννιβαλικὴ φυλὴ τῆς κεντρῴας Ἀφρικῆς.) — 2) Γυνὴ τῆς Καλαβρίας. — 3) Νορμανδὴ χωρική. — 4) Νορμανδὴ Καλογραία. — 5) Ἰουδαία τῆς Ἀλγερίας. — 6) Γυνὴ τῆς Ταρταρίας. — 7) Αἴγυπτις. — 8) Ἰταλὶς κομμώτρια. — 9) Σουαβίη. — 10) Κόρη τοῦ Βελγίου. — 11) Αὐτόχθων τοῦ Γκαβοὸν (Ἀφρικῆ.) — 12) Νορβηγίη. — 13) Γυνὴ τῆς Κασιμιρίας. — 14) Κόρη φυλῆς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς. — 15) Κόρη τοῦ Διάκ (Νῆσος Βόρνεος.) — 16) Σικελὴ Ἠγουμένη. — 17) Περσίς. — 18) Δέσποινα τῆς Merin (Κεντρικὴ Γαλλία). — 19) Ἰχθυοπῶλις τῆς Βουλώνης. — 20) Κόρη τοῦ Λόνδα (Κεντρ. Ἀφρικῆ.) — 21) Γρηλανδία.

8

11

9

12

10

13

14

15

16

18

17

19

20

21

22

23

1

4

2

5

3

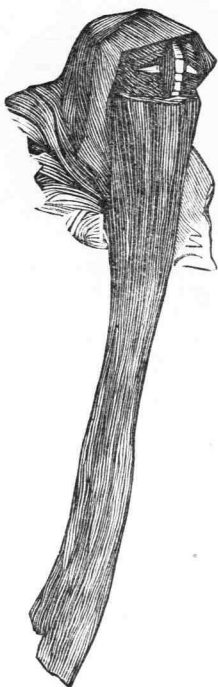
6

8

10

7

9

11

12

13

15

16

14

17

18

20

19

21

